

บทที่ 5

สรุป อภิปราย ข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนและการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเน้นการดำเนินชีวิตบนทางสายกลางและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน สามารถก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่งในชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับชุมชน
3. เพื่อถ่ายทอดและขยายผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย

1.1 ประชากรหลักที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่

- 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก / อาจารย์
- 1.1.3 นักเรียน
- 1.1.4 กรรมการบริหารสถานศึกษา
- 1.1.5 ผู้นำชุมชน
- 1.1.6 ปราชญ์ชาวบ้าน
- 1.1.7 ผู้ปกครอง / ตัวแทนชุมชน
- 1.1.8 ตัวแทนเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล
- 1.2 ประชากรเสริมที่ใช้ในการศึกษา
 - 1.2.1 ตัวแทนเกษตรกรอำเภอหนองพิกุล
 - 1.2.2 ตัวแทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2 การเวทีประชาคมแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค Focus Group เทคนิค AIC เทคนิค SWOT และ Mind Map

2.3 การประเมินแบบมีส่วนร่วมและการประเมินแบบเสริมพลัง (EE)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 ศึกษาเอกสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพิกุลและองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง

- 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
- 2) แผนพัฒนาตำบล

3.1.2 เอกสารทางวิชาการ

- 1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) เอกสาร ตำราต่างๆ

3.2 สํารวจ สังเกต สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง

3.3 สํารวจและสังเกตสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง

3.4 สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง

3.5 การจัดประชุมแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค Focus Group เทคนิค AIC เทคนิค SWOT และ Mind Map

3.6 ประเมินกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง แบบมีส่วนร่วมและแบบเสริมพลัง (EE)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้าที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการ สํารวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคมแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค Focus Group เทคนิค AIC เทคนิค SWOT เทคนิค Mind Map การประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินแบบเสริมพลัง (EE) รายงานผลการวิจัยด้วยวิธีการบรรยายแบบมีตารางและภาพประกอบ

สรุปผล

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏผลดังนี้

1. สภาพการศึกษาของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า (1) การบริหารงานบุคคลมีการวางนโยบายและแผนการดำเนินงาน มีระบบการส่งตัวมาจากส่วนกลางหรือทำเรื่องขอย้ายมาปฏิบัติหน้าที่เพื่อมารับตำแหน่งใหม่ มีระบบการวางอัตราค่าจ้าง มีระบบการพัฒนาบุคลากร มีการประเมินผลบุคลากรทุกปี แต่สภาพปัญหาที่พบคือ บุคลากรครูส่วนใหญ่จะเป็นคนนอกพื้นที่ สถานศึกษาดังอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ครูต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทาง ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีหนี้สินจำนวนมาก ค่าตอบแทนไม่เพียงพอกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ครูจึงทำเรื่องขอย้ายไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาอื่น ส่งผลให้สถานศึกษาในชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงเกิดสภาวะการ

การครูขาดแคลน (2) การบริหารงานวิชาการมีการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือการศึกษาพิเศษเข้าถึงบริการการศึกษาขั้น พื้นฐาน มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาในการเรียนการสอน มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การทำกิจกรรม การศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีระบบประกัน คุณภาพ แต่สภาพปัญหาที่พบคือหลักสูตรมีเนื้อหาสาระและตัวชี้วัดมากและเปลี่ยนแปลงบ่อย นักเรียน ขาดทักษะด้านการอ่านและการเขียน นักเรียนไม่สนใจเรียน ขาดระเบียบวินัย ขาดความ กระตือรือร้น ขาดคุณธรรมจริยธรรม มีค่านิยมผิดๆ ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในเมือง (3) การบริหารงานงบประมาณมีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี มีระบบการบริหารงานด้าน การเงิน บัญชี สิ้นทรัพย์ และพัสดุอย่างชัดเจน มีระบบการควบคุมและตรวจสอบ เน้นหลักความ โปร่งใส แต่สภาพปัญหาที่พบคือ งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอที่จะดำเนินการ การสนับสนุนจาก หน่วยงานต่างๆ ไม่มีความต่อเนื่อง (4) การบริหารงานทั่วไปมีการจัดระบบโครงสร้างหน้าที่อย่าง ชัดเจนและครอบคลุม ขาดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด คุ่มค่า มีระบบงานธุรการ มีระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการติดต่อสื่อสาร มีการประสานงาน ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ แต่สภาพปัญหาที่พบคือ ขาดการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาไม่ สามารถใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร

1.2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนมีความ ห่างเหิน เพราะสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจถึงความ เคลื่อนไหวและการปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของรัฐบาลและสถานศึกษา การมีทัศนคติและมึ ความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งภารกิจการประกอบอาชีพของผู้ปกครองทำให้ไม่สามารถเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับการอพยพย้ายถิ่นฐานทำ กินใหม่ ทำให้ความผูกพันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ลดน้อยลงไป เพราะสถานศึกษาและชุมชนไม่ มีการประสานความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง

2.1 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยการสร้าง สัมพันธภาพที่ดี การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมนำ ร่วมประสานใน การจัดการศึกษา ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผนการจัดการศึกษา ร่วมให้ข้อคิดเห็น ร่วมให้ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตความ เป็นอยู่และท้องถิ่น ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตาม

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมติดตาม ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาทุกกระบวนการ ทุกชั้นตอน อย่างต่อเนื่อง

2.2 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักทรงงาน 9 ประการ ในการกำหนดแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สํารวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อกําหนดเป็นแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติงานภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กําหนดนโยบายให้มีการคํานึงกิจกรรมโครงการต่างๆ สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเน้นความมั่นคงและยั่งยืน ประชาสัมพันธ์แนวคิดและเผยแพร่ผลงาน แสวงหาความร่วมมือ มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ศึกษาดูงาน ฝึกอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทํากิจกรรม และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นคุณธรรมจริยธรรม เน้นทักษะชีวิต ตลอดจนการจัดระบบภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ผลการพัฒนากฎหมายการศึกษาของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า (1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และไม่คิดครอบงำการคํานึงงานแบบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีการปรับกระบวนทัศน์ทางความคิด ทักษะ และเจตคติ มีวิสัยทัศน์และโลกทัศน์กว้างขึ้น เน้นหลักความคุ้มค่ามากกว่าคํ่ามทุน หลักการระเบิดจากข้างใน ส่งผลให้บุคลากรมีขวัญและกําลังใจในการทำงาน ครูทำงานเป็นทีม ครูมีความรู้ มีความสามารถ มีความก้าวหน้าทางตำแหน่งหน้าที่การงาน (2) หลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งการปฏิบัติ ทดลอง แสดงความคิดเห็น และนำเสนอสิ่งต่างๆ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนส่งผลให้โรงเรียน วัด และชุมชน (บวร) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนรู้จักวางแผนชีวิต รู้จักการแก้ไขปัญหาต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข มีจิตสาธารณะมีจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีจิตสำนึกระลึกถึงบุญคุณของแผ่นดินรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ (3) สถานศึกษาสามารถวางแผนและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและมีความครอบคลุมการพัฒนา มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ก่อให้เกิดความคุ้มค่าและคํ่ามทุน คํ่ามถึง

ผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลสำเร็จที่เป็นตัวเลข ลดการพึ่งพิงจากภายนอก (4) การจัดการระบบภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น มีการประสานความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง มีการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลทุกภาคส่วนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3.2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนในชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นเพราะประชาชนเหล่านี้เป็นผู้ปกครองของนักเรียนและต่างตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา สถานศึกษาจึงเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพในชุมชน เป็นแหล่งสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญของชุมชน

4. ผลกระทบจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 ด้านสถานศึกษา มีความสะอาด ปลอดภัย บรรยากาศเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ บุคลากรและผู้เรียนมีความรัก มีความสามัคคี มีการช่วยเหลือ เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2 ด้านผู้บริหาร มีความรู้และมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในสังคมโดยการใช้ความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

4.3 ด้านบุคลากรของสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่น และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในสังคมได้

4.4 ด้านผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตนและดำรงชีวิตได้อย่างสมดุล รู้จักอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม มีจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการสืบทอด สานต่อ ในด้านประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่คู่ชุมชนและสังคมต่อไปในอนาคต

4.5 ด้านชุมชน มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น สามารถประยุกต์ใช้กับตนเอง ครอบคลุมทั่วชุมชน และสังคม ลดการพึ่งพิงจากภายนอก สามารถพึ่งตนเองได้

5. การถ่ายทอดและขยายผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษา เป็นแบบอย่างในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่

เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำสื่อรูปแบบต่างๆ เช่น แผ่นพับ การจัดนิทรรศการ และการร่วมในงานวิชาการต่างๆ ส่งผลให้สถานศึกษาในชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงสามารถพัฒนาเครือข่ายด้านสัมพันธภาพ สามารถพัฒนาด้านความชัดเจนของเป้าหมาย สามารถพัฒนาด้านความคิดเห็นและการตัดสินใจ และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ลดการพึ่งพิงจากภายนอก โดยอาศัยทุนทางสังคมที่มีอยู่ในท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการวางแผนงาน การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบ/แก้ไขภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุดา ทัพสุวรรณ (2545 : 23) สถานศึกษากับชุมชนนั้นคงจะแยกออกจากกันเด็ดขาดไม่ได้ เพราะสถานศึกษาเปรียบเสมือนต้นไม้ ชุมชนเปรียบเหมือนพื้นดิน ยิ่งดินมีคุณภาพเพียงใดก็ย่อมทำให้ต้นไม้เติบโตได้เร็วแข็งแรง มีลำต้น กิ่งก้าน ใบ และผลที่ดี มีอายุยืน นอกจากนี้ต้นไม้ยังช่วยยึดดินให้ติดอยู่ด้วยกัน ไม่ถล่มไปง่ายๆ ส่วนชุมชนเปรียบเหมือนพื้นดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ พื้นดินจะดีมีคุณภาพคงที่ได้กล่าวมาแล้วก็เพราะเมื่อต้นไม้เติบโตมากขึ้น ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้แก่จัดก็จะร่วงหล่นลงพื้นดินมันก็จะกลายเป็นปุ๋ยในดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ต่อไปอีกเช่นกัน ฉะนั้นต้นไม้และพื้นดินต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันใด ชุมชนกับสถานศึกษาก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันนั้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

การพัฒนาการศึกษาในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินการโดยบูรณาการความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ส่งเสริมให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดหาแหล่ง การเรียนรู้ และสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า พอประมาณและโปร่งใส โดยผู้มีส่วนได้เสียร่วมวางแผนและจัดสรร มีการนิเทศ และรายงานการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้การพัฒนาบุคลากร โดยสร้างความตระหนักและส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและมีการมอบหมายงาน โดยบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรวมทั้งสถานศึกษายังเป็นศูนย์กลางในการ

ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษารวมทั้งประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุชาดา นันทะไชย (2548: 1) ที่ให้แนวความคิดว่าจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาคนไทยให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และสร้างจิตสำนึกที่มั่นคงเข้มแข็งเป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ก่อปรด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองโดยใช้ความรู้คู่คุณธรรม เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตและสังคมในทุกระดับที่สมดุลพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เป็นกระบวนการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการเริ่มต้นวางรากฐานและเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ที่จะก้าวไปสู่การดำรงและพัฒนาชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืนโดยสมดุลสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสภาพบริบทชุมชนที่แตกต่างกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. ควรวิจัยวิถีชุมชนพอเพียงกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่สถานศึกษาที่เป็นต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง
3. ควรวิจัยสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาต่อกระบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
4. ควรหนุนเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาในรูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ในหลากหลายมิติ